

TULEVAISUUDEN TÄRKEIN KASVUALA ON SIVISTYS

Keskustan kulttuuritavoitteet 2019 – 2023

Tulevaisuuden tärkein kasvuala on sivistys

Tulevaisuudessa kaiken on oltava kestäväällä pohjalla – ympäristön, talouden ja hyvinvoinnin. Tavaramäärät ja kulutus eivät voi kasvaa loputtomiin. Keskustan kulttuurilinjaus rakentuu ajatukselle, jonka mukaan tulevaisuuden kasvu syntyy luovuuden ja sivistyksen kasvusta. Taiteella ja kulttuurilla on kyky tukea meitä matkalla muutoksessa kohti kestävää kehitystä.

Suomessa on hienoa menestystä taiteen eri sarjoilla. Kulttuuripalvelut, kuten kirjastot, elokuvat, musiikki, teatteri, taidenäyttelyt ja monet muut ilmaisun muodot tavoittavat lähes jokaisen suomalaisen. Tekijämme tarjoavat unohtumattomia elämyksiä ja luovat kuvaa Suomesta maailmalla.

Keskustan kulttuuripolitiikan tärkeimpiä lähtökohtia on taiteen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen. Jokaisella suomalaisella pitää olla mahdollisuudet harrastaa ja nauttia kulttuurista omiin lähtökohtiin ja asuinpaikkaan katsomatta. Haluamme vahvistaa Suomen monipuolista kulttuuritarjontaa tuomalla taidetta yhä useampien ihmisten saataville.

Avaintoimijoita ovat kunnat. Niiden tehtävänä on vahvistaa paikallista elinvoimaa ja kulttuuritarjontaa. Kulttuurin näkökulma pitää huomioida kunnallisessa päätöksenteossa entistä paremmin. Lasten lukutaidosta huolehtiminen, maksuttomat harrastusmahdollisuudet sekä kuntien kulttuuripalveluiden turvaaminen ovat esimerkkejä siitä, jossa lisäpanostuksilla saavutetaan kauaskantoisia tuloksia.

Kymmenen toimenpide-ehdotusta kiinnittävät huomion tekijöihin, joissa taiteella kulttuurilla on mahdollisuus toimia yhteiskunnan tasapainottajana ja tarjota uudenlaisen kasvun eväitä. Valtakunnan tasolla haluamme tarjota suomalaiselle taide- ja kulttuurielämälle jatkuvuutta ja epäkohtien korjaamista sekä tukea uusiin avauksiin. Kärkiehdotuksena on kokonaan uuden rahoitusmuodon luominen suomalaiselle kulttuurille.

**KESKUSTAN
KULTTUURILINJAUS**

**KESKUSTAN
POLIITIKKA-
LINJAUKSET
2018**

Keskusta tiivistää ja priorisoi politiikkalinjauksistaan eduskuntavaaliohjelmansa tavoitteet. Ne sovitetaan talouden raameihin.

Toimenpiteet 10+1

KÄRKITAVOITE +

Tase töihin kulttuurille! Suomalainen luovuus tarvitsee kokonaan uutta rahoitusta. Keskusta ehdottaa, että valtio perustaa ja pääomittaa uuden kulttuurin ja luovia aloja tukevan rahaston Olympiarahaston tavoin.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 1

Varhain kiinni kulttuuriin. Suomalainen suunnitelmallinen kulttuurikasvatusmalli on saanut kansainvälistä tunnustusta. Laadittujen kulttuurikasvatussuunnitelmien toimeenpanoon tarvitaan lisäpanostuksia. Tavoitteena on, että jatkossa jokaisesta koulusta löytyy toimiva ja monipuolinen kulttuurikasvatussuunnitelma.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 2

Lapsille ja nuorille maksutonta harrastetoimintaa koulupäivän yhteyteen.

Kouluun on tuotava lisää harrastetunteja sekä tiloja ja välineitä omatoimiseen harrastamiseen.

Tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus maksuttomaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 3

Kaikki kirjan äärelle. Lukutaidon hajonta on Suomessa liian suurta ja lukutaidon taso heikkenee. Peruskoulun ja kirjastojen ohella on tuettava lasten lukutaidon kehittymistä jo varhaislapsuudessa. Jatketaan johdonmukaista työtä lukutaidon ja lukemisen edistämiseksi kodeissa ja koulussa.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 4

Kulttuurin aseman vahvistaminen. Taide- ja kulttuurialan osaaminen kietoutuu jatkossa yhä enemmän yhteiskunnallisen vakauden, uudistumiskyvyn ja hyvinvoinnin kysymyksiin, jotka koskettavat kaikkia sektoreita. Kulttuurin ja luovan talouden edistäminen on nähtävä poikkihallinnollisena kysymyksenä. Kulttuuri- ja taidepolitiikka on asemoitava valtionhallinnossa uudelleen. Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset on huomioitava paremmin yhteiskunnan eri sektoreilla. Tämä voidaan toteuttaa ennakkoluuttomasti esimerkiksi laajentamalla prosenttitaitteen periaatetta.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 5

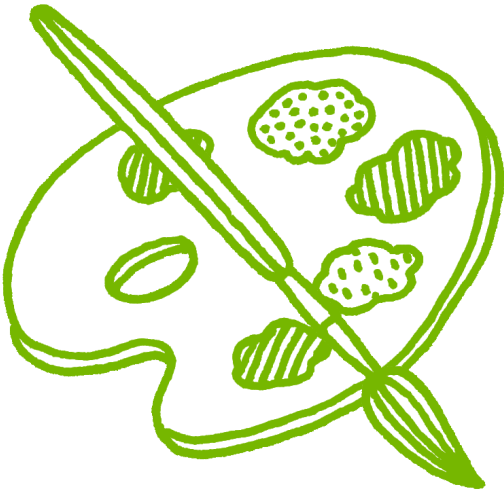
Elävä perintö yhdistäjäksi. Suomi on sitoutunut eurooppalaiseen kulttuuriperintöajatteluun, jossa aineeton kulttuuriperintö nähdään yhteiskuntarauhaa ja demokratiaa vahvistavaksi tekijäksi. Aineettoman kulttuuriperinnön suojele- ja kehittämisresursseja tulee jatkossa merkittävästi lisätä. Työtä on myös suunnattava kieli- ja kulttuurivähemmistöjen hyväksi.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 6

Kulttuuri osaksi kuntien hyvinvointikertomuksia. Kulttuuripalveluiden tasapuolisen toteutumisen, kehittämisen sekä kulttuurin hyvinvointivaikutusten seurannan parantamiseksi kuntia tulee ohjeistaa ottamaan kulttuuri mukaan hyvinvointikertomuksiinsa.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 7

Taiteilijan aseman parantaminen. Valtion taiteilija-apurahan kehitys ei ole viime vuosina seurannut yleistä ansiotason kehitystä ja elinkustannusten nousua. Apurahansaajat joutuvat turvautumaan muihin tulonlähteisiin. Apurahan tasokorotuksella mahdollistetaan taiteilijoiden keskittyminen ammattimaiseen työskentelyyn.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 8

Työelämävalmiuksia parannettava. Taidealalle valmistuvien työelämävalmiuksia on parannettava. Toimeentuloon ja rahoitukseen liittyvän osaamisen lisäksi tulee tarkastella työskentelyn mahdollistavan infrastruktuurin, materiaalien ja välineiden saatavuutta. Koulutusorganisaatioita tulee tukea innovaatioissa, joilla taiteen tekijöiden siirtymistä työelämään voidaan helpottaa.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 9

Valtionosuusjärjestelmän uudistus tarkistettuna loppuun. Valtionosuusjärjestelmän uudistukseen jäi tarkistettavaa paitsi riittävän rahoituksen myös eri taiteen alojen tasa-arvon toteutumisen näkökulmasta. Viedään VOS-järjestelmän uudistus tarkistusten jälkeen loppuun ja luovutaan järjestelmän indeksijäädetyksistä.

TOIMENPIDE-EHDOTUS 10

Taide ja kulttuuri kestävässä kehityksessä. Tieteelliset faktat ovat herättäneet tietoisuutemme ilmastonmuutoksesta. Faktojen päivittäinen lisääntyminen ei kuitenkaan ole johtanut muutoksiin elintavoissamme. Taiteella ja kulttuurilla on kyky muuttaa asenteitamme ja auttaa yhteiskuntaa uudistumaan. Rahoitetaan tulevilla vaalikaudella innovaatioita, joissa yhdistyvät taide, tiede ja teknologia.

Lapset ja nuoret

- 1. Varhain kiinni kulttuuriin.** Suomalainen suunnitelmallinen kulttuurikasvatusmalli on saanut kansainvälistä tunnustusta. Laadittujen kulttuuri-kasvatussuunnitelmien toimeenpanoon tarvitaan lisäpanostuksia. Tavoitteena on, että jatkossa jokaisesta koulusta löytyy toimiva ja monipuolinen kulttuurikasvatussuunnitelma.
- 2. Lisää harrastetunteja kouluihin.** Koululaiset ovat toivoneet kouluviikkoihinsa lisää harrastetunteja sekä tiloja ja välineitä omatoimiseen harrastamiseen. Kuntia on tuettava siinä, että ne voivat lisätä harrastetuntien määrää, monipuolisuutta ja huolehtia niiden maksuttomana säilymisestä. Tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella olisi mahdollisuus maksuttomaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä.
- 3. Kaikki kirjan äärelle.** Lukutaidon hajonta on Suomessa liian suurta ja lukutaidon taso heikkenee. Peruskoulun ja kirjastojen ohella on tuettava lasten lukutaidon kehittymistä jo varhaislapsuudessa. Jatketaan johdonmukaista työtä lukutaidon ja lukemisen edistämiseksi kodeissa ja koulussa.

Kulttuuripolitiikan kehittäminen

- 4. Kulttuurin aseman vahvistaminen.** Taide- ja kulttuurialan osaaminen kietoutuu jatkossa yhä enemmän yhteiskunnallisen vakauden, uudistumis-kyvyn ja hyvinvoinnin kysymyksiin. Kulttuuri- ja taidepolitiikka on asemoitava valtionhallinnossa uudelleen. Ala on tuotava politiikanteon ytimeen perustamalla sille ministeriöiden yhteinen strategiaryhmä.
- 5. Elävä perintö yhdistää.** Suomi on sitoutunut eurooppalaiseen kulttuuriperintöajatteluun, jossa aineeton kulttuuriperintö nähdään yhteiskuntarauhaa ja demokratiaa vahvistavaksi tekijäksi. Aineettoman kulttuuriperinnön suojele- ja kehittämisresursseja tulee jatkossa merkittävästi lisätä. Työtä on myös suunnattava kieli- ja kulttuurivähemmistöjen hyväksi.
- 6. Kulttuuri osaksi kuntien hyvinvointikertomuksia.** Kulttuuripalveluiden tasa-
puolisen toteutumisen, kehittämisen sekä kulttuurin hyvinvointivaikutusten seurannan parantamiseksi kuntia tulee ohjeistaa ottamaan kulttuuri mukaan hyvinvointikertomuksiinsa. Samalla voidaan kehittää myös vaihtoehtoisia hyvinvoinnin mittaamisen tapoja.

Taitelijat ja taidepolitiikka

7. Taiteilijan aseman parantaminen.

Valtion taiteilija-apurahan kehitys ei ole viime vuosina seurannut yleistä ansiotason kehitystä ja elinkustannusten nousua. Apurahansaajat joutuvat turvautumaan muihin tulonlähteisiin. Apurahan tasokorotuksella mahdollistetaan taiteilijoiden keskittyminen ammattimaiseen työskentelyyn.

8. Työelämävalmiuksia parannettava.

Taidealalle valmistuvien työelämävalmiuksia on parannettava. Toimeentuloon ja rahoitukseen liittyvän osaamisen lisäksi tulee tarkastella työskentelyn mahdollistavan infrastruktuurin, materiaalien ja välineiden saatavuutta. Koulutusorganisaatioita tulee tukea innovaatioissa, joilla taiteen tekijöiden siirtymistä työelämään voidaan helpottaa.

9. Valtionosuusjärjestelmän uudistus tarkistettuna loppuun. Valtionosuusjärjestelmän uudistukseen jäi tarkistettavaa paitsi riittävän rahoituksen myös eri taiteen alojen tasa-arvon toteutumisen näkökulmasta. Viedään VOS-järjestelmän uudistus tarkistusten jälkeen loppuun.

Taide ja kestävä kehitys

10. Taide ja kulttuuri kestävässä kehityksessä. Tieteelliset faktat ovat herättäneet tietoisuutemme ilmastonmuutoksesta. Faktojen päivittäinen lisääntyminen ei kuitenkaan ole johtanut muutokseen elintavoissamme. Taiteella ja kulttuurilla on kyky muuttaa asenteitamme ja auttaa yhteiskuntaa uudistumaan. Rahoitetaan tulevalle vaalikaudella innovaatioita, joissa yhdistyvät taide, tiede ja teknologia.

Toimenpide-ehdotuksiin liittyviä lähteitä sisäiseen käyttöön ja faktan tarkistusta varten:

- OKM-tiedote Olympiarahaston perustamisesta: https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/liikkuva
- Suomalaiselle kulttuurikasvatushankkeelle Europa Nostra palkinto: <https://www.hel.fi/uutiset/fi/kulttuurin-ja-vapaa-ajan-toimiala/kulttuurikasvatushanke-kulttuurivoltille-eun-ja-europa-nostran-paapalkinto>
- Koululaiskysely: lisää harrastetunteja ja omatoimista harrastamista koulupäivään: https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/valtakunnallinen-koululaiskysely-lisaa-harrastetunteja-ja-omatoimista-harrastamista-koulupaivaan
- 10 faktaa lukemisesta: <http://www.lukukeskus.fi/10-faktaa-lukemisesta-2017/#fakta-3>
- Faron sopimus ja eurooppalainen kulttuuriperintö: <http://www.kulttuuriperintovuosi2018.fi/fi/ajankohtaista/eurooppalainen-sopimus-kulttuuriperinon-yhteiskunnallisesta-merkityksesta-voimaan-suomessa-1-9>
- Taike esittää taiteilija-apurahan korottamista: <https://taiteilijalehti.fi/taike-esittaa-sattaa-uutta-taiteilija-apuraha-ja-apurahan-korottamista>
- Taiteilijoiden työelämävalmiuksien parantamisesta: <http://100puheenvuoroataiteesta.taike.fi/taide-muuttuu-taiteilijan-tyoelama-muuttuu/>
- Kulttuurin valtionosuusjärjestelmän uudistus: <https://minedu.fi/kulttuurivos>